

SMŪGIS EGIPTUI IR SOVIETŲ STRATEGAMS

MINIA PRISIEKĖ PRIE MINHO GRABO IKI PERGALES KOVOTI PRIES JAV

SAIGONAS. — Pietų Vietnamo karinė vadovybė pranešė, kad jos jėgos padidino savo puolamųjų operacijų skaičių per Ho Chi Minho mirties progą paskelbtas paliaubas. Tuo pačiu metu komunistų jėgos ir amerikiečių daliniai savo puolimus sumažino ar visi sustabdė. Tuo pareiškimu Saigonas atidengė iki šiol kruopščiai slepiamą nuomonį skirtumą tarp Amerikos ir Pietų Vietnamo vyriausybių. Saigono pranešimu, komunistai savo puolimus per paliaubas sumažino 30%, o Pietų Vietnamo jėgos savo puolimus padidino 15%. Amerikos lėktuvų skridimai buvo labai sumažinti. Per 24 val. padaryta 10 skridimų, kai anksčiau jų būtų buvę apie 400.

Prezidentas Nixonas sukviė šiam penktadieniui vyriausybės pasitarimą. Jame dalyvaus: valstybės sekretorius William Rogers, gynybos sekret. Melvin Laird, prezidento patarėjas Henry Kissinger, jungtinio štabo pirm. gen. Earle Wheeler, JAV karo Jėgų Ramiajame vandenyne viršininkas, admiralas John McCain, CIA direktorius Richard Helms, JAV ambasadorius P. Vietnam Ellsworth Bunker, JAV karo jėgų P. Vietname vadas, generolas Creighton Abrams, viceprezidentas Agnew, ir JAV taikos derybų Paryžiuje delegacijos galva, ambasadorius Henry Cabot Lodge.

Baltųjų Rimų spaudos sekretorius pareiškė, kad šiame pasitarime bus išsamiai apstarvstyta Vietnamo padėtis ir visi taikos ir karo klausimai. Manoma, kad prezidentas siekia vėl paskelbti apie naujų kariuomenės dalinių išvežimą iš Vietnamo.

Ho Chi Minho testamente paliktas įpareigojimas Vietnamo komunistų partijai ir liaudžiai kovoti prieš Amerikos ir Saigono jėgas iki pergalės. Minhas rašo: "Mūsų upės, mūsų kalnai ir mūsų žmonės pasiliks. Kai Jankiai bus nugalėti, mes atstarysime savo šalį 10 kartų gražesne. Mūsų tėvynė turės nepakartojamą garbę būti vienintelė maža šalimi, nugalėjusia per heroišką kovą du didelius imperalistinius priešus: Prancūziją ir Ameriką".

Minho laidotuvėse tūkstantinė minia balsiai pakartojo komunistų partijos sekretoriaus perskaitytą praeisaką: nugalėti Ameriką, išlaikyti partijos vienybę, išlaisvinti pietinę Vietnamo dalį, plėsti komunizmą ir kitaip tęsti Ho Chi Minho pavyzdį.

Detroito negras veržiasi namo

LONDONAS. — Robert Williams, Amerikos negras, kuris prieš 8 metus pabėgo į užsienį ir per tą laiką kolaboravo su Amerikos priešais Kuboje, Šiaurės Vietname ir Kinijoje, Britanijos kalėjime paskelbė bado streiką.

Amerikos lėktuvų bendrovės atsisakė parduoti jam bilietą sugrįžti į Ameriką. Britanija atsisakė jam leisti pasilikti Britanijoje ir norėjo sugrąžinti jį į Egiptą, iš kur jis atskrido į Londoną. Jis tačiau atsisakė grįžti atgal, pareiškdamas, kad jį tik negyva išvės.

Kol paaiškės, ką su Williamsu daryti, jis laikomas Pentoville kalėjime, Londone. Britų vidaus reikalų ministerija ieško laivų bendrovės, kuri sutiktų išvežti Williamsą į Ameriką. Dar nežinia, ar jis sutiks plaukti laivu.

IS VISO PASAULIO

PRAGA. — Buvęs Čekoslovakijos komunistų partijos sekretorius Aleksandras Dubčekas atsisakęs politbiure kritikuoti save ir kitus "žmoniško socializmo" vadus. Jis nesutikęs su kitų reikalavimais paskelbti "prisipažinimą" darius klaidas. Priešingai, Dubčekas pareikalavęs partijos vadų sustabdyti spaudos kampaniją prieš jį ir kitus pernykščius Čekoslovakijos vadus. Dubčekas nurodęs, kad politbiuro nariai Černikas ir Pillaras irgi pasisakė prieš rusų invaziją.

ACCRA. — Ganoje buvo policijos nušauti 19 asmenų ir 28 sužeisti, kai minia ėmė kelti riaušes, protestuodama prieš vieno genties vado išrinkimą. Policija, negalėdama atsiginti nuo minios, pradėjo šaudyti.

MELBOURNAS. — Pietryčių Australijoje geologai surado didelius požeminius vandens kiekius, kurie galės pakeisti visą nederlingą sritį žemės ūkio laukais.

Derybos Pekine

PEKINAS. — Kanados kviečių tarybos atstovai veda derybas su Kinijos valdžia dėl naujo kviečių pardavimo. Kaip žinoma, pagal 1965 metais pasirašytą sutartį kinai pirkė apie 6 milijonus tonų Kanados kviečių. Dabar bandoma šią sutartį praplešti.

Kanados valdžia tikisi parduoti Kinijai kviečių už 200 milijonų dolerių. Derybose, kur Kanadai atstovauja keturi asmenys, gali būti paliesti ir diplomatiniai ryšiai, dėl kurių užmezgimo pasitarimai ėjo iki šiol Švedijoje.

Baigė pasitarimus

BONA. — Prancūzijos prezidentas Pompidou, užsienio reikalų ministeris Schuman ir premjeras Delmas baigė savo pasitarimus su Vakarų Vokietijos vyriausybe. Nors Vokietijoje neužilgo įvyksta parlamento rinkimai ir gali pasikeisti vyriausybė, abi valstybės nutarė lapkričio mėnesį susaukti šešių Europos Bendros Rinkos valstybių galvų pasitarimą.

Svarbiausias rinkos klausimas yra jos eilių praplėtimas, primant Britaniją ir kitas šalis. Prieš tą Prancūzija iki šiol griežtai pasisakė davė.

Jis nori skristi į Detroitą, nors FBI paskelbė, kad jis bus tuoj suimtas, kai tik pastatys koją ant JAV žemės. Jis kaltinamas pagrobęs prieš 8 metus baltą vyrą ir moterį.

Diktatūry valdomuose kraštuose valdžios visada bando indoktrinuoti gyventojus nuo pat vaikystės. Sovietų Sąjunga turi savo "hilerjugendus", vadinamus, pionierius. Paveikluose matomi sovietų vaikai nuo pat mokyklos suolo pratinami prie ginklų, prie karinės taktikos žaidimų, išmokomi ardyti ir sudėti ginklus. Sovietų propaganda nuolat kalba apie taiką, tačiau praktikoje jau vaikus pratina prie karo.

NORVEGIJOS RINKIMAI SUSITPRINO SOCIALISTŲ DARBIEČIŲ PARTIJĄ

OSLO. — Sekmadienio rinkimai Norvegijoje sustiprino opozicijos partiją — darbiečius, kurie vieni gavo parlamente 74 vietas iš 150. Darbo ar socialdemokratų partija reikalauja leisti jai sudaryti vyriausybę ir žada kiekviena progą įnešti parlamente nepasitikėjimo koalicine vyriausybe klausimą. Socialdemokratai valdė Norvegiją 30 metų ir tik prieš ketverius metus koalicija, susidedanti iš krikščionių demokratų, liberalų, centro partijos ir konservatorių išstūmė darbiečius iš valdžios. Šiuose rinkimuose tos keturios partijos gavo 48.6% balsų, o darbo partija gavo viena 47%.

Premjeras Per Borten atmetė opozicijos reikalavimą ir pareiškė, kad vyriausybė bandys toliau valdyti kraštą, nors 150 atstovų parlamente ji turi tik 76 vietas. Koalicijos partijos turės parodyti nepaprastą discipliną, norėdamos išlaikyti valdžią savo rankose.

Komunistai — 1% balsų
Sekmadienio rinkimų rezultatai ilgai nepaaiškėjo, nes balsai labai lygiai pasidalino tarp vyriausybės sudarančių partijų ir opozicijos. Rinkimuose darbo partija laimėjo 6 naujas vietas, o valdžios partijos: liberalai pralaimėjo 5 atstovus, konservatoriai pralaimėjo 2, centro partija du laimėjo ir vieną laimėjo krikščionys demokratai.

Kairioji socialistų liaudies partija, kuri 1965 metų rinkimuose gavo 6% visų balsų, šį kartą surinko tik 3.4%. Komunistų partija nukrito iš 1.4% iki 1%.

Lėktuvo nelaimė

INDIANAPOLIS. — Antradienį Indianoje susidūrė keleivinis Allegheny Airlines lėktuvas su nedideliu skraidymo mokyklos lėktuvu, vienmotoriu Piper Cherokee. Šis dideliame lėktuvui besileidžiant, atsitrenkė jam į uodegą ir abu nukrito. Nelaimėje žuvo 83 asmenys. Lėktuvo dalys pabiro ant trailerių kaimelio, kur buvo sužaloti devyni trileriai.

Keleivinis lėktuvas atskrido iš Bostono, Cincinati ir Baltimorės. Keleiviai turėjo nusileisti Indianapolyje.

Partizanai skelbia totalinį karą

AMANAS. — Jordane įsikūrusi arabų partizanų organizacija paskelbė Izraeliui, jo lėktuvams, jo įstaigoms totalinį karą visame pasaulyje. Visi turistai, keliautojai įspėjami nesinaudoti Izraelio lėktuvais ar laivais. Organizacija būsianti neatsakomyje už prarastas gyvybes ar turta. Visi raginami klausyti šio įspėjimo.

Partizanų organizacijos atstovas spaudai pareiškė, kad Olandijoje ir Vokietijoje susprogdintos Izraelio įstaigos todėl, kad Izraelio pilotai treniruojami tuose kraštuose skraidyti Amerikos lėktuvais Ateityje visuose kraštuose, kurie remia Izraelį, bus puolamos zionizmo įstaigos.

Futbolo mėgėjai sukėlė riaušes

CASERTA. — Italijoje jau kelios dienos vyksta didelės riaušės Caserta mieste, kurio futbolo komanda, lošianti Italijos C lygoje buvo iš pirmos vietos pažeminta į antrą. Italijos Futbolo Federacija klubą pažemino už sukčiavimą ir priešų komandos žaidėjų papirkimą.

Išgirdę apie šį federacijos sprendimą, Casertos futbolo mėgėjai puolė geležinkelio stotį sudėgino kelis vagonus, išplėšė keletą krautuvų, padegė mokyklą ir valdžios įstaigas. Sužeistų buvo 80 ir 67 suimti. Miestui padaryta daug nuostolių.

BOGOTA. — Kolumbijos karinis lėktuvas nukrito kalnuose su 32 keleiviais, kurie visi užsimušė.

NEW YORKAS. — Pakistanas, Indonezija ir Egiptas pasirašė rezoluciją Saugumo Taryboje, kuri raginama pasmerkti Izraelį už arabų mečetės Al Ak-sa padėginimą.

IZRAELIS PADEMONSTRAVO EGIPTO NESUGEBEJIMĄ NAUDOTI GINKLUS

PARYZIUS. — Pasaulio spauda, aprašydama paskutinį Izraelio puolimą Egipte, sako, kad šiuo puolimu suduotas smūgis ne tik visiems arabams, bet ir Sovietų Sąjungos strategams Viduriniuose Rytuose. Šitas puolimas gali net nuversti prezidentą Nasserį. Izraelio ministrai labai savo karinių jėgų atliktu žygiu yra patenkinti. Gynybos ministeris Dayanas pareiškė, kad "Izraelio daliniai parodė operacinį sugebėjimą beveik nematytą karinėje istorijoje". Premjerė Golda Meir pareiškė, kad tokių puolimų gali būti ir daugiau, jei arabai nesiliaus laužė paliaubų.

Ginčai Brazilijoje dėl valdžios mainų

RIO DE JANEIRO. — Brazilijos valdžioje dėl komunistų pagrobto Amerikos ambasadoriaus buvo ginčy. Komunistai valdžios reikalavo už ambasadorių paleisti iš kalėjimų 15 politinių kalinių. Tas, kaip žinoma, buvo ir padaryta, tačiau dėl šio paleidimo buvo valdžiai nemalonumų.

Jaunesnių karininkų grupė aiškino, kad šitokie mainai paskatins komunistus šį pagrobimų būdą panaudoti dažniau. Karininkai ragino valdžią paskelbti, kad jei JAV ambasadorius tuoj nebus paleistas, visi reikalaujami paleisti 15 kalinių bus viešai pakarti miesto aikštėje. Net, jei komunistai nužudytų JAV ambasadorių, tuos 15 kalinių reikėjo pakarti, nes ką reikiškas vienas amerikietis prieš Brazilijos principus ir garbę, — aiškino jaunesnieji valdžios žmonės.

Sergančio prezidento vietoje kraštą valdė trys kariuomenės ministrai šitokius pasiūlymus atmetė. Generolas Haim Bar Lev pareiškė, kad šis puolimas dar kartą parodė visišką Egipto kariuomenės nesugebėjimą kariauti. Nors nuo puolimo vietos apie 20 mylių buvo keli Egipto karo laivai, jie neatvyko trukdyti izraelitams išsikelti iš jūros. Kiti du, arčiau buvę torpedlaiviai Izraelio laivų buvo sunaikinti prieš kelias dienas, besiruošiant puolimui. Puolimo vietoje Egiptas turėjo apie 3,000 kareivių. Vieno kelio dalyje egiptiečiai pasirodė su šarvuočiais. Buvo laukta sunkaus mūšio, tačiau vos Izraelio tankams paleidus vieną šūvį, egiptiečiai šoko iš savo šarvuočių ir pabėgo, išsislapstydami smėlio kalvose.

Senatas pritarė lėktuvų statybai

WASHINGTONAS. — Senatas 64 balsais prieš 23 atmetė grupės senatorių siūlymą nuversti Pentagoną atsisakyti naujų transporto lėktuvų atimant jiems lėšas — 533 milijonus dolerių. Ginkluotųjų jėgų komitetas vienbalsiai pritarė skirti lėšas — 55 mil. dol. naujam kariuomenės tankui MBT-70, kurį Amerika stato kartu su Vak. Vokietija.

Senatorių grupė, vadovaujama Wisconsinio sen. Proxmire, siekė smarkiai apkarpyti kariuomenės reikalams skiriamas lėšas. Didieji transporto lėktuvai, kaip aiškino vyriausybė, leistų Amerikai sumažinti karines jėgas užsienyje, pasitikinti, kad reikalui esant, kariuomenę ir ginklus bus galima greit pervesti moderniais C-5A transporto lėktuvais, kurių 58 jau užsakyti ir dabar bus statoma dar 23.

Kinijos atstovai Sofijoje išsiveidė

VIENA. — Kinijos diplomatai demonstratyviai išėjo nuo garbės tribūnos Bulgarijos paradede, minint 25 metų sukaktį nuo komunizmo įsigalėjimo Bulgarijoje. Kinijos diplomatams nepatiko bulgarų gynybos ministro Dobri Dzhurovo kalba, kurioje jis paminėjo kairiuosius ir dešiniuosius revizionistus, kurie savo elgesiu tik padeda imperialistams. Kinijos ideologinė linija Maskvos pasekėjų neretai vadinama "kairiuoju revizionizmu". Kinų išsiveidimas tuo įdomu, kad šiame Bulgarijos minėjime visa eilė komunistų bandė ieškoti santykių pagerinimo tarp sovietų-kinų. Jugoslavijos parlamento pirmininkas, vadovavęs jugoslavų delegacijai, ilgai kalbėjosi su Bulgarijos komunistų vadu Živkova.

ŠVĖKŠNIŠKIAMS IŠSISKIRŠCIUS

Kantrūs juk yra žemaičiai, bet praeitą sekmadienį, rugpjūčio 31 d. per savo (švėkšniškių) suvažiavimą ne vienas iš savo Jaunimo Centre. Na gi, švėkšnoj per pačius didžiuosius karščius šv. Jokūbo atlaidus — karščiau nebūdavo. Ten, žmoguti, pavėsingas šventorius, grafo Platerio parkas, šimtamečiai medžiais apsojinti. Smuktelėjai į pavėsį, ir atgaiva, čia kur dingsi? Vienas šiaurietis iš Kanados bėgo pirkti į kokią tai ledaunę ledų ir vis po gabalėlį už marškinių apikaklės kišęs.

Ale, žūt būt, viską švėkšniškiai atlaikė. "Žemaitis yr keits nu veina biesas".

Viską atliko, ką suplanavę buvo. 1 val. jau būriais plaukė į Jaunimo Centrą. Ir čia atsipazinimai, apsikabinimai, ašaros ir juokai maišėsi, kaip sako švėkšniškiai, į vieną kupelą.

Kai 2 val. prel. J. Kučingis iš Los Angeles išėjo Jezuity bažnytelėje prie altoriaus su 6 švėkšniškiais kunigais, kažkoks graudumas visus ėmė ir vis grįžo, nors ir vėjama mintis: "Kodėl šį 50 m. gimnazijos jubiliejų negalim švesti ten, kur mūsų jaunystės takeliai numindžioti?"

3 val. didžiulis būrys sustojom prie Laisvės paminklo, pagerbėm žuvusius, mirusius ir kankinius už Lietuvos laisvę. Vadovavo mokytojas S. Rudys.

Apžiūrėję foto, Sibiro kalinių darbelių ir knygų parodėlę, susirinkom salėn. Ji jau pilna, ir vis dar netikėti svečiai renkasi. Priimam visus ir pradedam, kad ir ilga, bet graži akademine ir menine programa.

Dr. J. Sungalla iš Toronto, Juozu auksaburniu dar švėkšnoj vadinamas, šauniai veda akademią. Viso suvažiavimo Vyriausia Motinė — Alicija Rūgytė apie švėkšnį ir Lietuvai nusipelnčius švėkšniškius su didele meile gražiai kalbą pasakė. Čia jos tėviškė, čia mokėsi, čia vėliau tos gimnazijos direktore buvo.

Simpatingosios aktorės Eglės Vilūtenės pravestoj meninė programoj pasirodė švėkšniškių meninės pajėgos.

Štai išėina į sceną švėkšniškė Pranė Kungytė — žymanti su savo 8 vaikais, sudaranti Dainuojančios žymantų šeimos ansamblį. Plojam visiems, bet daugiausia penkiametėi solistei Daivai. Ir muzikais Faustas Strolia, visiems pasiruošęs padėti, čia atskubėjo ir šiam ansamblui akompanavo.

Zengia į sceną poetas Adomas Jansas, dviejų eilėraščių knygų autorius, ir skaitė 2 nuotaikingus eilėraščius iš būsimos poezijos knygos. Taigi, mūsų Adomas. Pats pajėgiausias iš švėkšniškių dailiojo žodžio kūrėjas.

Ir Stasė Vanagaitė — Peteršonienė. Adomo Jaso kaimynė tik per gerą pabėgimą, skaito baladę apie visiems švėkšniškiams gerai žinomą le-

gendarinį Skomantų piliakalni. Buvo tikrai džiugi valandėlė klausytis koncerto solistų Birutės ir Rimanto Dabšų iš Los Angeles. Gi pianistė Raimonda Apeikytė žavėjo visus savo skambiniu. Ir jei Los Angeles visas moteris padaro tokias gražias, kaip šios dvi viešnios, kai kas nutarėm ten keltis. Gal pagražėsim...

Prasideda banketas. Dr. V. Šaulys gražiu žodžiu kviečia dr. kun. Rūibį pradėti vakariene malda.

Visi atgyja. Kalbos, šnekelės, nuo stalo iki stalo bėginėjimai... Štai, antai, anas dar nepasveikintas, nepakalbintas — šiltai, paprastai, žemaitiškai. Ar ne didžiausi "triukšmadariai" sėdėjo prie 13 stalo, Irenos Krapauskienės globojami. Čia vyko ir vieno diplomo įteikimas. Adomas Jansas įteikė "universiteto diplomą" Juozui Šlajui už jo spaudos darbus.

Na, besivaišinant ir švėkšniškių kupletai atsirado, kuriuos dainavo Elena Juciūtė ir Onutė Lukienė.

Atvyksta Liuba Bichnevičius su savo kapela. Tas pats kaddise dar švėkšnoj, gimnazistų dar būdamas, grieždavo gimnazijoje per mokinių vakarienus. O dabar taip rėžia, kad net salės langų užuolaidos kilnojasi.

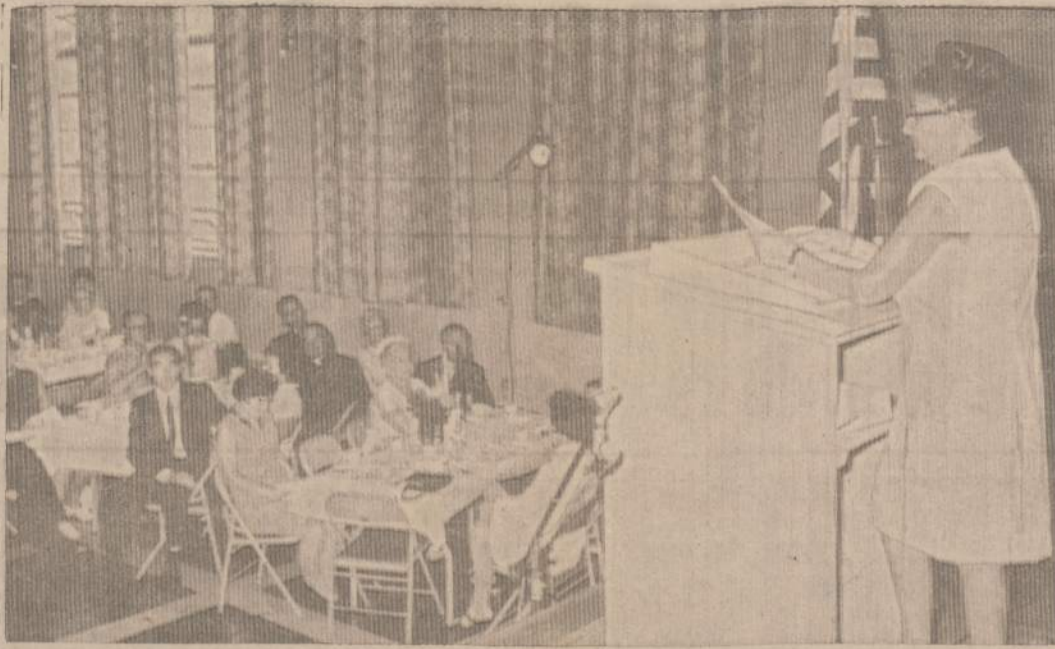
Ir nenorint kojos ima kili. Va, Krizo Pleperio, 77 anekdotų autoriaus giminaitė Elena sukus tik sukus. Gi žiūrėk, taip seniai matytas mielas Stasys Miknys iš New London, Conn. šokdina savo klasės drauges. Tokiais elegantiškais išsiukais, a la Clark Gable ir... jaunas. Ir užpuolam klausiti grožio paslapčių. O jis žino... Mač, agronomo diplomą pakaitęs į chemiko su savo dailia žmonele, taip pat agronome, Liucija Smilgevičiūtė (Vasario 16 d. Nepriklausomybės akto signataro dukterė. Užventy, "Se name Dvare" gimusi ir augusi) dirba kažkokią garsioj vaistų firmoj. Žadėjo atsistų stebuklingų tepalų. Matysim, ar pajaušim...

Ach, miela, miela, kai po daugelio metų sueina krūvon seni draugai.

Ir iš kur jų nebūta. Antai, kun. Burzdžius, kalbėjęs invokaciją, ir dr. Burzdžius — net iš Vokietijos draugų būrio apsupti.

Iš Toronto simpatingas Kolyčius, visuomenininkas, vaižgantiškas bruzdelininkas, vis tokia pat karmeniškai graži Onutė Gailiūtė — Zubavičiūnė iš Clark, New Jersey; niekad nesenantis Kazys Motušis iš Los Angeles, Onutė Poškaitė — Norvilienė, ar tik vėl kur tai ne nuo Rochesterio (?), apsupta plačios Čikagos Norvilų giminės, vis taip besišypsanti kaip "anais gerais laikais".

Gi mūsų kunigėliai — linksmutis dr. Rūibys, gerutis R. Klumbys iš Texas, švelniausias J. Pakalniškis iš New Yorko, linksnaplautis D. Lengvi-

Alicija Rūgytė, buv. švėkšnos gimnazijos direktorė, skaito paskaitą per švėkšniškių suvažiavimą š. m. rugpjūčio 31 dieną Jaunimo Centre.

Foto V. Noreikos

GAL PRATĖSTI ATOSTOGŲ SEZONĄ

Kodėl nepaskelbti rugsėjį viengungių mėnesių?

Lietuviškasis paplūdimys Union Piere.

Si idėja gimė sekančią dieną po Darbo Dienos savaitgalio, kurs Amerikos praktikoje reikiama staigų perėjimą iš vasaros į rudenį, kada, lyg kirviu nukirtus, baigiasi vasarėlė su savo atostogų ir savaitgalių malonumais ir prasideda pilkojo gyvenimo tikrovė.

Kai sekmadienį, rugpjūčio 31 dieną, ir pirmadienį rugsėjo piri-

niais. Ir jo žmona Elena Efi-mavičiūtė, mūsų buvusi švėkšnos žvaigždė. Ir dabar tokia pat gražutė ir miela. Jų sūnus inž. Algis vargu prisimena vaiko žingsnelius švėkšnoje, bet toks savas, jauges į mūsų visų būrį. Ir dabar, berašant apie muziką J. Žuką, prisimena švėkšnoj girdėtas gandas ar teisybę. Girdi, kai muzikos mokslus baigęs, muzikas J. Žukas grįžo iš Prancūzijos ar Italijos, švėkšnos bažnyčioj taip galingai užgrojęs vargonais, ne tik galingai, bet ir be galo gražiai, kad davatkėlės šaukdamos išbėgusios į kleboniją: "Praloteli, cūda, archaniols ont vargonų grajy!"

Ką begali skaičiuoti čikagiškius. Jų gyva galybė čia buvo į tą švėkšniškių "svodbę" subėgę.

Nors ir pavėluotai, vysk. V. Brizgys švėkšniškių pagerbti buvo užsukęs. Pagal savo motinėle švėkšniškė juk ir ponija J. Daužvardienė, mūsų lietuviškos sostinės, Čikagos Pirmoji Dama. Pirmoji, o visiems tokia miela, paprasta.

Ale negali nepaminti buvusio lotynų k. mokytojo J. Račkausko. Visi nutarėm, kad jis 30 m. pajaušėjęs. Ir šoko nė vieno šokio nepraleidęs. Davė visus iš eilės, kaip kadaise švėkšnoje mokytojas Stasys Rudys.

Taigi, buvo šaunus švėkšniškių suvažiavimas. Pasizmonėta, pasivečiuota ir "dūšios" penu apsirūpinta. Daug kas įsigijo švėkšniškių leidinius: "77 anekdotus", Krizo Pleperio, "Būk palaimintas!" Adomo Jaso ir ką tik atspausdintą Stasės Vanagaitės — Peteršonienės "Laumė Daumė". Išsiskirstėm dabar visi. Ar susitiksim vėl kada tokiam būry? — Seni, bet vis tokie pat draugai.

Stasė Petersonienė

gasis Michigano bangų staigus antplūdis seiche (šveicarų žodis, reiškias skendimą, vartojamas pavadinimui staigių aukštų bangų, retkarčiais sukeliama ežere, kai bangos įsisiubuoja iš šono į šoną). Kas tad galėjo mūsų berūpestingą ir triukšmingą publiką taip staiga paskatinti viską baigti ir lagaminus susigriebus bėgti atgal į Chicago, vėl pasinerti anglinio ir sierinio vien-ir dvidegių smogo marmalyne?

Iš visų atsakymų išryškėjo kaip viską nulemiantis vienas, kad sekančią dieną po Darbo Dienos reikia vaikus leisti į mokyklas.

Iš dalies pavydėdami, iš dalies užjausdami tiems tautiečiams, kurie šiuo metu yra užimti tautos tęstinumo pareiga turėtume ir savęs nepamiršti. Neturėtume išleisti iš galvos senos romėnų išminties, kad žmogaus (vyro) amžius dalinasi į 3 dalis etapus: rodos, iki 25 metų karys, nuo 25 iki 35 metų šeimos tėvas (pater familiae), o nuo 35 metų filosofas. Tegul rugsėjįs bus filosofų mėnesiu!

Mūsų mokslo ir pažangos amžiuje nukelkime datas dešimtim ar pora dešimtų toliau, nutęsdami pater familias periodą iki 45 ar net 55 metų, vis tik lieka — geriausiu atveju — apie bertainis šimtmečio metų laiko pafilosofauti (Be abejonės, moterys turi sau panašią amžiaus periodų lentelę, kurios, kaip ir savo amžiaus bendrai viešai jos neskelbia). Kodėl tad, savo pareigas valstybei, tautai ir šeimai atlikusieji negalėtų ir savo dienogaliais pasirūpinti?

Amerikos Vidurvakarių (Mid-

west) klimatas yra šiltesnis ir sezonai ilgesni kaip Lietuvoje, kur daugumas mūsų yra gimę ir augę. Rugsėjo mėnuo dažniausiai yra daug gražesnis už karštąjį liepos ir išdėgintąjį rugpjūčio mėnesius. "Byčiai yra tie patys, tik nepalyginamai švaresnis vanduo, kurs iki mėnesio pabaigos pasilieka šiltas maurus bėgti atgal į Chicago, vėl pasinerti anglinio ir sierinio vien-ir dvidegių smogo marmalyne? Poilsiai ir kontempliacijai geresnių sąlygų nebūti negali. Svarbiausia, kad visi vasarviečių savininkai pasilieka niekur nepabėgę. Vienintelis jiems patarimas, po Darbo Dienos tuč tuojau numušti nuomu ir išlaikymo kainas, panašiai kaip daro Floridos rezortai "nezsezoniniai" sezonais.

Nežinau, ar kas iš lietuvių beiliko Miller Dunes, Ogden Dunes, Dune Acres, Long Beach ir t. t., kur savi pas savus pavasaruoja. Šiuo metu savi pas savus gali apsisotiti pasirinktinai, pradėdant Mildažiu, baigiant Lengviniu pačioje paežerėje, neskaitant daugybės didesnių ir mažesnių vasarinių, kurios neturi nuosavaus paplūdimio sklypo, bet kaip poilsio vietos yra niekuo neblogesnės.

Rugsėjo mėnuo dar ir tuo vertas atgal įtraukti į atostogų sezoną, kadangi šį mėnesį visame Michigane yra uogų ir vaisių sezonas. Savais automobiliais ar būriais susimetę žmonės iš vasarviečių gali netoli važiavę pasiekti geriausias obuolių, kriaučių, "pyčių" ir slyvų farmas ir (nukelta į 5 psl.)

Kuo ne Riviera? Vaizdelyje matomas Michigano ežero ir paplūdimio tarpas Union Piere žiūrint nuo Gintaro kalnelio.

Chicago Savings and Loan Association

5 1/4 %

Certifikatų sąskaitos

Certifikatai išduodami tūkstantinėmis. Mažiausiai turi būti \$5,000. Pelnas mokamas kas trys mėnesiai.

4 3/4 %

Ant visų knygelių sąskaitų

Nuošimčiai priskaitomi kas diena, išmokami kas trys mėnesiai.

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MUSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- Vacation Club
- College Bonus Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- Christmas Club
- Insured Family Savings
- Notary Public Service
- Free community rooms for your organiz'd meetings
- Cash checks and pay all family bills with our spec'l money order checks.
- Sell & redeem U.S. Bonds
- Two large free park'g lots
- Save-by-Mail Kits
- Travelers Checks
- Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE. **TEL. GR 6-7575**

HOURS: Mon. 12 P. M. to 8 P. M., Tues. 9 to 4, Thurs. and Fri. 9 to 8, Saturday 9 to 12:30

Švėkšniškiai š. m. rugpjūčio 31 d. Čikagoje, Jaunimo Centro sodelyje, prie Nepriklausomybės paminklo pagerbia žuvusius švėkšniškius už Lietuvos laisvę. Kalba Stasys Rudys, buv. švėkšnos gimnazijos direktorius. Matyti dalis publikos.

Foto V. Noreikos

REGIS, GIEDRAITIENĖ AIŠKINA SKRIAUDŽIAMŪJŲ TEISES

Katalikų Federacijos atstovas nerėmė kazimierinių savininkų reikalavimų

Rugpjūčio 10 d. Lietuvių Televizijos programą sudarė nepaprastai gyvas simpoziumas apie nepabaigiamą šv. Kazimiero Lietuvių Kapinių sklypų savininkų bėdas. Kiekvieną kartą, kai tenka atsiskirti su brangiu ir mylimu žmogumi, prapliauama nauja žaizda nukentėjusios šeimos širdyje. Skausmui ir sielvartui nėra galo. Skausmų negalima paslėpti. Dabartinė kapinių administracija ir toliau tebeskriaudžia kapinių savininkus, sukeldama jiems bereikalingas kančias...

Simpoziumo metu iškeltas mintis Chicago lietuviai labai plačiai komentavo. Algio Regio pareiškimai įnešė daug šviesos į kelis neaiškius dalykus. Didelį pasipiktinimą sukėlė Juozo Laurinaičio viešas pareiškimas apie jam padarytas skriaudas. Ne visi lietuviai Televizijoje programą sekė, todėl čia norime paminėti svarbesnes mintis. Edvardas Vengiankas supažindino Balį Brazdžionį, jis buvo paprašytas prarasti simpoziumą, kuris buvo prarastas šitokių pasikalbėjimų:

Balys Brazdžionis: Šv. Kazimiero Lietuvių Kapinių reikalais lietuviška visuomenė sielojasi jau kelinti metai, bet atrodo, kad reikalai nelengvai sprendžiasi. Kad supažindinti Lietuvių Televizijos audienciją su šia problema, šiandien mes turime savo tarpe Bendruomenės Pasauliečių Komiteto Pirm. Algį Regį, Kapinių Sklypų Sav. Draugijos pirmininkę Lottie Giedraitienę, Lietuvių Bendruomenės Tarybos narį ir visuomenės veikėją Dr. Kazį Bobelį ir ką tik kapinėse skriaudas išgyvenusį Juozą Laurinaitį. Pirmiausia paprašysime Pasauliečių Komiteto pirm. p. Regį trumpai pristatyti mūsų kapinių reikalą.

A. Regis: Šv. Kazimiero Lietuvių Kapinės buvo įkurtos ir išugdytos lietuvių katalikų visuomenės, kad mūsų tautos žmonės, pabaigę savo gyvenimo kelią, būtų pagarbiai palaidoti artimųjų akivaizdoje ir pasiliktų išsėjęs savoje, lietuviškoje apilinkoje. Rodos, toks paprastas ir visiems suprantamas krikščioniško žmogaus pageidavimas.

Ir ištikrųjų, kol savigarbūs lietuviai tvarkė kapines, Dievo palaima lydėjo gyvuosius ir mirusiuosius. Kapinės ne tik gra-

žėjo, bet ir turtėjo plačiai išsiplėsdamas naujai superkamose žemėse. Lėšų netrūko. Jos ne tik išsimokėjo už superkamą žemę, bet ir sutalpė keletą šimtų tūkstančių dolerių. Pagaliau kapinių administracija, turėdama krikščionišką sąžinę, pasijuto galinti pagelbėti svarbius mūsų tautos reikalus pašalpomis. Kapinių administracija per eilę metų paskyrė virš \$56,000 paramos lietuviškiems vienuoliams Amerikoje, Lietuvoje ir Pietų Amerikoje, o taip pat Ateitininkų Federacijai, Tėlių Kunigų Seminarijai, Našlaičių Prieglaudai lenkų pavergtame Vilniuje ir daug kitų. Kapinėse buvo įsteigtas Vytauto Parkas su vertingais įrengimais, kur įvykdavo šventės ir paminėjimai, bet nieks nenorėjo išgirsti žmonių balso. Tik kai susikūrė Bendruomenės Komitetas, mes galėjome gauti kiek dėmesio.

Brazdžionis: Ponas Lauraitis ką tik turėjo nelaimę palaidoti savo žmoną. Būtų įdomu išgirsti, koki Jūsų patyrimai šv. Kazimiero kapinėse?

Juozas Lauraitis: Nėra nieko skaudesnio, kaip brangaus šeimos nario mirtis. Mes visą amžių buvome katalikai ir prisirišę prie Bažnyčios. Aš ieškojau susiraminimo pas Dievą. Bet šį susiraminimą skaudžiausioj mano gyvenimo valandoj man išplėšė baisus mano žmonos palaidojimas šv. Kazimiero kapinėse. Jos karštą atvežė su biuriu motoru ir įgrūdė į duobę kaip gyvulį, be pašventinimo, be maldos ir be jokios žmogui pagarbos. Aš niekad savo gyvenime neužmiršiu tokio mano brangios žmonos paniekinimo ir neduosiu bažnyčiai daugiau nei cento.

Juozas Lauraitis dideliame emociniame išgyvenime ilgai kalbėjo apie patirtas nuoskaudas, kaip vienas iš daugelio nežinomų ir neišgirstamų eilinių žmonių.

Brazdžionis: Štai koki išgyvenimai vyksta mūsų kapinėse, kurias patys žmonės sukūrė, kad paskutinėje šios žemės kelionėje būtų atiduota Dievui garbė, o žmogui pagarba. Dr. Bobelį, Jūs taip pat turite daug patyrimo šioje pasauliečių kovoje... Ponas Regis mane painformavo, kad Jūs dalyvavote net posėdyje su Archidiecezija kaip komiteto at-

Lietuvių Televizijos simpoziumo šv. Kazimiero Lietuvių kapinių reikalais dalyviai. Iš kairės į dešinę: nepagarbaus palaidojimo skaudžiai žiausias pasaulietis Juozas Lauraitis, Pasauliečių Teisėms Apsaugoti Komiteto pirmininkas Algis Regis, šv. Kazimiero Lietuvių Kapinių Sklypų Savininkų Draugijos pirmininkė Lottie Giedraitienė ir Lietuvių Bendruomenės Tarybos narys Dr. Kazys Bobelis.

stovas. Būtų įdomu žinoti, kaip Jums viskas atrodo iš visuomeninės perspektyvos...

Dr. Kazys Bobelis: Neįtikėtina, kad toki dalykai vyksta ypač dabar, kada Bažnyčioje eina dideli persitvarkymai ir net mišios laikomos prigimta kalba ir visos tautos įveda savas tradicijas ir kultūras religijoje...

Reikia tik stebėtis, kad tie lietuviai dvasiškiai, kuriems yra patikėtas šių kapinių administravimas ir lietuviškų tradicijų branginimas ir išlaikymas nieko nedaro, kad šie reikalai būtų tvarkomi taip, kad žmonėms būtų nauda, o Dievui garbė. Jeigu lietuviai klebonai dėtų pastangų, tai jokių problemų pasauliečiai neturėtų. Doktoras labai plačiai ir įtikinančiai kalbėjo šia tema.

Brazdžionis: Ačiū Doktorui už įdomias mintis. Mes žinome, kad vyko pasitarimai su Archidiecezijos atstovais per visą žiemą ir yra laimėta keletas dalykų. Ponas Regis, būtų įdomu žinoti, koki palengvinimai gauti kapinėse.

A. Regis: Teoretiškai pripažintas šių kapinių lietuviškas charakteris, ir lietuvių vardas gražintas kapinių pavadinime. Laidoti galima su iškilėmis prieš duobės po koplyčios apeigų, bet reikia to pareikalauti iš anksto ir patiems pasirūpinti dvasiškio patarnavimu. Bet vietinė tarirama "lietuvių" administracija yra tam nepalanki ir žmonės skundžiasi, kad yra daromos įvairios klūtys. Užrašus ant paminklų dabar galima patiems pasirinkti, nebūtinai vien šv. Rašto citatos. Atspausdinta taisyklės lietuvių kalba, bet zakristijonas nuslepia, jų reikia reikalauti. Bus daugiau užrašų lietuvių kalba... Visi turėtume vertinti ir pasinaudoti šiais leidimais, ypač neapleisti mirusio, bet palaidoti amžinybėn pagal pagarbą lietuvišką tradiciją — visų akivaizdoje.

Tačiau neleista laidoti tiesiai į amžinojo poilsio vietą iš Bažnyčios. Nepašalintas žmonėse didelį pasipiktinimą sukeliantis motoras ir karštą prikabinantis kablīs ir visa eilė kapų priežiūros taisyklių, kurias vykdanč sudažomi mirusiųjų paveikslai ir suardomi kapai. Didžiausiais žmonių vargintojais ir toliau pasilieka vietinė kapinių administracija.

Balys Brazdžionis: Yra labai svarbu, kad visa, kas yra laimėta, būtų žmonių vertinama ir įgyvendinta, ypač, kad neapleistų mirusio žmogaus ir nepaliktu jo vieno, bet tėtų gražias atsiveikinimo tradicijas prie kapo. Kiek yra narių šv. Kazimiero Sklypų Sav. Draugijoje?

Lottie Giedraitienė: Registruotų yra apie 1,000, bet neregistruotų ir mus remiančių keliolika tūkstančių. Draugija dar tik antri metai kai įsikūrė, mes greit būsime didžiausia draugija Chicagoje.

Balys Brazdžionis: Ką tik gautas paklausimas p. Regiui. Ar pasauliečių kovą remia mūsų gausios religinės organizacijos ir ar daug paramos gavote iš Katalikų Federacijos?

A. Regis: Taip, kadangi kiekvienas katalikas yra susisielio-

jęs pagarbū laidojimu, tai mes turime didelį padaršinimą iš stiprių asmenų oficialių katalikų Federaciją, tai mes turime net oficialų susipratimą, kad ji mus remia. Tačiau čia įvyko didelė ir labai nesmagi anomalija — jos atstovas pasitarimuose su Archidiecezija ne tik nerėmė mūsų kovos už pasauliečių teises, bet visokiais būdais kliudė ir ardė mūsų vienąją poziciją. Tas labai pakenkė pasauliečių pastangoms išgelbėti šv. Kazimiero Lietuvių kapines. Dėl nuolatinės Katalikų Federacijos atstovo opozicijos ir kantrybės įtempančių ginčų Archidiecezijos kapinių atstovai susidarė labai klandingą įspūdį dėl lietuvių vieningumo. Susidarė klaidinantį vaizdą, tarytum lietuvių visuomenėje yra opozicija dėl reikalavimo pagarbai palaidoti žmogų pagal įprastas apeigas. Dėl to mūsų sunkios pastangos ir neatnėšė laukto laimėjimo ir visai be reikalo užtešė išsiaiškinimą to, kas mums visiems aišku. Žmonių skundai todėl, nesiliauja ir jų kova už garbę Dievui ir pagarbą žmogui šiandien dar nėra baigta.

Kadangi laikas televizijos programoje buvo ribotas, tai diskusijos šioje įdomioje programoje baigėsi, bet jos nesibaigia kapinių administracijos skriaudžiamų žmonių mintyse ir pasiryžimuose. Lietuvių visuomenė yra dėkinga Lietuvių Televizijos vadovybei už tokią gyvenimišką ir įdomiai patiektą programą.

Televizijos Stebėtojas

Stalinistas grįžo

NC praneša iš Bomos, Vokietijoje, kad čekoslovakijoje bažnyčių reikalus iš ligšiolinės liberalės Dr. Erica Kadlecovos perėmė stalinistas Karel Hru-

za, kurs tuos reikalus tvarkė jau staliniais prezidento Anthony Novotnio laikais, kol Dubčekas 1968 metais jį pavarė.

AR ŽINOTE, KAD...

— prieš 90 metų, 1879 m. Niujorkė Mikas Tvarauskas išleido pirmąjį lietuvišką laikraštį "Gazietė Lietuviška, rasztas paizvestas dėl Lietuvniku Amerikoje". "Giezietos" (laikrastėlio)

būta nedidelio, blogos kalbos) išėjo šešiolika numerių.

— pirmąjį lietuvių chorą Niujorkė subūrė Leonas Ereminas.

— šiemet sukanka 80 metų, kai J. Šliūpas įkūrė Lietuvių Mokslo draugiją knygomis leisti.

— pirmoji lietuvių organizacija Čikagoje buvo šv. Jurgio draugija (įsikūrė 1834 m.).

— pirmoji knyga apie lietuvių išveivų dalią svetimoje žemėje yra "Pitsburgo Lietuvių istorija".

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.
Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 3.

Quarterly dividends are very interesting

And what is most interesting about quarterly dividends is that it means more money for you. More Often. If you're interested, come to Midland Savings today.

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

4 3/4%
PASSBOOK SAVINGS
Paid and Compounded QUARTERLY

5 1/4%
6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES
Paid Quarterly
\$1,000 MINIMUM

Sekmadienį, rugsėjo 21 dieną, BUČO SODE

WILLOW SPRINGS, ILLINOIS

įvyks RUDENINIS NAUJIENU PIKNIKAS

BUS ĮDOMI PROGRAMA, GERA MUZIKA ŠOKIAMS, SKANUS MAISTAS IR LABAI GERI GERIMAI. VISĄ LAIKĄ GARSUSIS A. RAMONIO ORKESTRAS GROS POLKAS, VALSUS IR PAČIUS MODERNIŠKIAUSIUS ŠOKIUS JAUNIEMS IR VYRESNIEMS. RUGSĖJO 21 D. VISI KVIEČIAMI Į NAUJIENU PIKNIKĄ.

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai ardieka du didelius darbus. Pirmą, jie padeda Jums pasiekti asmeniskus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams išigyti.

Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

5 1/4% MOKAME VIENERIŲ METŲ \$10,000 AR DIDESNIEMS CERTIFIKOTAMS

4 3/4% TAUPYMO KNYGŲLIŲ SASKAITOMS

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608
VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS
Isteigta 1923 metais Tel. HA 1-3070
Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

